

Valgreinar

Løgtingsvalið 2011

LØGTINGSVALIÐ 2011

Jóan Pauli Joensen valeyri hjá Javnaðar- flokkinum, hugleiðir

Næst eftir Sørvágsfjørð kenni eg Trongisvágssfjørð best, tí eg ferðaðist har um sumrnarnar í 1950-unum. Fastur mín var gift við Sigmund Snikkaranum. Hann átti ein árabát. Ikki bert slapp eg við honum, tá hann fór at dyrgja ella royna eftir reyðfiski/men eg slapp sjálvur at hava bátin og at rógva við honum um allan fjørðin – til Tjaldavíkshólmi og inn á botn í Trongisvági. Tað var

Í bowlarahatti á Tvøroyri

sjáldan, at eg var einsamallur í bátinum.

Tvøroyri bar dóm av stórbærum reiðara- og handilsvirksemi. Reiðarum og handilsmonnum, sum hildu uppi eini ektaðari borgarligari mentan – einki ilt um tað – ein og sama mentan, sum var at finna í fleiri øðrum virknum býum aðrastaðni í Norðurlondum, við finum húsum og prýðiligum havum og einum atburði, sum tú annars bert fanst í teirri stóru verð.

Men har vóru eisini fiskimenn og arbeidsfólk – og fiskagentur komu í síni tíð úr øllum heraldshornum úr Føroyum at arbeiða í fiski, onkrar teirra húsaðust enn á loftinum í einum gulum pakkhúsi, tá eg var har og ferðaðist. Ítøkiligasta ímyndin av arbeiðara og fiskimannaklassanum var

at finna í býlinginum Kirkwall – ella Valinum, har húsini stóðu tætt saman. Ein mergjaður arbeiðaraklassi, ið ikki bert hevði heitt blóð, men sum eisini hevði eitt stættarmedvit, sum vildi nakað, og sum gjørdi sitt til at leggja grund undir eini arbeiðaramentan, sum førði til ítøkiligan samtøku-politikk, eitt nú ísvirkið. Fyri ein fólkalívsfrøðing var og er Tvøroyri við sínum mótsetningum ein ómetaliga áhugaverdur staður. Kanska er klassamunurin ikki tann sami í dag sum tá, tí tíðir broytast og fólk ið við. Nú er sambandið manna millum ofta at líkna við struktúrin í einum tallerki við spaghetti, har alt grípur inn í hvørt annað og konturarnir eru tí ikki longur so klárir, sum teir vóru fyrr.

Inni í Trongisvági hevði eg

eina ommusysti, Juliu, ið var gift við Alexander Hvidtfeldt, ein gamal hugnaligur skipari. Honum hevur helst dámt meg, tí ein dag kom hann og setti ein svartan bowlarahatt á 12-ára gamla høvur mitt og segði, at eg skuldi eiga hattin. Eg kendi meg veruliga sum ein lord, tá eg í bowlarahatti fór gangandi út á Tvøroyri og legði leiðina oman í kioskina hjá Erik Eje fyri at keypa eitt ella annað – kanska ein ís, sum var forkunnugt hjá einum vágadreingi. Eg gekk í bowlarahatti tað árið, tá russar sendu fylgisveinin Sputnik út í rúmdina.

Ikki kom tað tá mær til hugs, at eg mong ár seinni í 1970-árunum skuldi koma at tosa við fólk og taka samrøður upp á band um lívið á Tvøroyri og skriva um tað í bók, so at eg skuldi verða ein av teimum, sum kom at

skriva Tvøroyra søguna. Ei heldur grunaði eg, at eg á 150-ára hátíðardegnum hjá Tvøroyri, skuldi koma at fáa tann stóra heiður at halda røðu á trappuni hjá Thomsen í tí sama mentanarumhvørvi, sum eldsálin Anna Kristin Thomsen í dag av øllum alvi stríðist fyri at varðveita.

Henda dag á trappuni hjá Thomsen mundi eg gjørt sum amerikanski forsetin John F. Kennedy, tá hann í røðu síni 26. juni 1963 á Rudolph Wilde Platz í Berlin segði tey víðagitnu orðini: "Ich bin ein Berliner." – eg eri ein berlinari. Eg mundi sagt: "Eg eri ein tvørámaður", men tað var av ongum, tí so fastgrógvinn var mín sørvágsidentitetur longu tá, at helt eg meg fara at svíkja sørvingar, um eg segði tað.

Tá eg í dag siggi spurvarnir gera sær dælt av ribsberu-

num í havanum hjá mammu míni í Sørvági, komi eg at hugsa um spurvarnir, sum eg fyri fyrstu ferð sá á Tvøroyri í 1950-árunum. Siggi eg ein bowlarahatt, so komi eg at hugsa um vinsæla Alexander Hvidtfeldt og um Tvøroyri. Bowlarahatturin fekk tíverri eina syndarliga lagnu í Sørvági í einum bardaga millum Liðadreingir og Heimadreingur. Ein Liðadrongur tók hattin av høvdu mínum, blakaði hann upp í loft og stakk svør sitt upp íggjøgnum hann, so hann kom at siggja ógvuliga syndarligur út og tók frá mær allan hug at seta hann á høvdið aftur. Men komi eg aftur at halda røðu á Tvøroyri, fari eg kanska at siga, sum Kennedy segði í Berlin í 1963.

LØGTINGSVALIÐ 2011

Karlott Hergeirsson Yvirstýrimaður Mærsk Supply Service Valeyri hjá Framsókn

Eitt land eisini fyri DIS'arar, NIS'arar, FAS'arar, og allar hinar sum sigla úti

Í hesum tíðum tó fólkatálið í Føroyum stendur í stað, er tað ikki ein spurningur hvar vit í Føroyum búgva, men um vit búgva í Føroyum. Nógvar kreftir eiga at verða lagdar í at fáa fólk at flyta heima aftur. Men tað er enn meira umráðandi, at vit ikki styggja fólk av landinum. Vit muga hava ein kappingarfóran skattapolitikk, sum er javnbjóðis okkara grannalondum.

Frá tíð til aðra, hevur tað verði ágangur ímóti okkum frá ávísam flokkum og

politikarum, við ynski um at leggja ein eyka skatt á DIS'arar. Og nú tað seinastu tíðina er TAKS farið at tulka dupultskattaavtaluna við Norra soleiðis, at NIS'arar eisini hava fingið eina eyka skatta rokning uppá fleiri, fleiri 1000 krónur.

Hesin ágangur má stoppa. Tað kann ikki vera rætt at ein føroyskur yvirmaður, sum siglir saman við einum norðmanni ella dana, skal hava fleiri 1000 krónur minni eftir um mánaðin. Um TAKS ikki broytir tulkningina so má

ein nýggja avtalað gerst við Norra beinanvegin. Vit liva og arbeiða á einum altjóða arbeiðsmarknaði, og **tí muga vit hava skattaskipanir, sum onnur lond rundan um okkum brúka fyri teirra fólk.** Netto hýra má samsvara við hana sum, síðumaður okkum á brúnni ella í maskinrúminum fær.

Um tað er ynski hjá landinum at fáa fatur á nøkrum DIS krónum, so má landið seta seg í samband við danskar myndugleikar fyri at fáa tær. Ikki fara eftir manni-

num, men bóltinum. Bólturin liggur niðri í Danmark. Skatturin hjá okkum sum sigla við donskum skipum liggur eftir í Danmark, eins og skatturin hjá útlendingum sum sigla við føroyskum skipum liggur eftir í Føroyum.

Tað skal ikki nógv hugflog til at hugsa, at verandi støða fær fleiri úti siglarar til at umhugsu um teir yvirhøvur eru vælkomnir og ynsktir í Føroyum í heila tikið. Hetta er heilt ótrúligt, tá ein kann-ing fyri nøkrum árum síðani kom til tað úrslit, at tað

avleidda virði av okkum umleið 1000 úti siglarum gevur landskassanum omanfyri 600 milliónir, og nú er tað nokk nærri 700. Tað er meir enn blokkurin.

Vit útsiglararnir muga standa saman og verja borg. Royna at fáa systemið og tað politisku skipanna at skilja okkum. Fáa rudda allar misskiljingar av vegnum, at vit ikki gjalda skatt.

Lesið Sosialin -so eru tit við!